

Pilene peker nedover for Frp. De trenger KrF-krangelen.

Signert

Jan Arild Snoen,
Spaltist

Regjeringen forhandler med Kristelig Folkeparti (KrF) om regjering. Samtidig har de kommet frem til en budsjettavtale.

Vi vet hva KrF vil: Øke offentlige utgifter enda mer enn regjeringen, eliminere alle kutt av betydning, og erstatte regjeringens minimale skattelettelser med skatteøkninger. Når vi sammenligner KrFs budsjettkrav med fjorårets, er profilen til Ropstad-KrF faktisk enda tydeligere ikke-borgerlig. Når regjeringen senker skattene mindre enn i fjor, øker KrF dem mer.

Regjeringen vet godt at KrF utenfor regjering vil presse dem i denne retningen, og har i økende grad gitt opp å senke skattene eller finne noen små utgiftskutt. Kuttene blir nesten alltid reversert, og får bare regjeringen til å virke slem og KrF til å fremstå som snille.

Politikk er mer enn budsjetter
Vi vet ikke hvorvidt en flertallsregjering endrer denne dynamikken. Men *bittesmå* skattelettelser erstattes ganske sikkert med *ingen* netto skattelettelser. KrF vil prioritere lettelser til såkalt «arbeidende» kapital, betalt for av økte skatter og avgifter for folk flest.

Det springende punktet er om Siv Jensen (Frp) og Erna Solberg (H) kan få KrF med på noen små kutt, slik at ikke *alle* utgiftsøkninger skal dekkes av mer oljepenger. Jeg er ikke optimistisk.

Politikk handler om mer enn budsjetter. Dersom KrF går inn, vil de ha betalt ved å få gjennomslag for det de ser på som verdispørsmål. Problemet er, som den siste abortstriden viser, at KrF er i klart mindretall i slike saker. De må altså presse sine regjeringsskolleger med på noe som er upopulært i folket, og som regel også i de tre andre partiene. Det skaper bråk innad, og det drar regjeringen i en reaksjonær retning som

Krangel på «Regjeringens forværelse» undergraver roen og stabiliteten Solberg etterstreber

kan få mange av velgerne til Høyre og Venstre til å begynne å tvile.

På andre områder kan regjeringen håpe at forankring av reformer i en flertallsregjering gjør dem mer robuste. Men *store* reformer bør ha bredere oppslutning. Arbeiderpartiet er ikke særlig interessert i slikt nå, og er generelt mer opptatt av å få til brede reformer når *de selv* sitter i førersetet.

Synliggjøring av nederlag

En flertallsregjering skal stå solidarisk bak sine kompromisser. Det tjener Høyre på, siden Solbergs prosjekt først og fremst er stabilt styre. Men for juniorpartiene er det annerledes.

Forrige gang KrF satt i regjering, ble deres kraftige tilbakegang av partiets egen «havarikommisjon» forklart med at de ikke klarte å synliggjøre sine seire. SV, som også tapte velgere i hopetall, valgte å synliggjøre sine nederlag i Stoltenberg-regjeringen ved å demonstrere på Løvebakken.

Mindre tilgang til oljepenger gjør det vanskeligere for Fremskrittspartiet å vinne «seire» gjennom store utgiftsøkninger, særlig til veier. Derfor tror jeg partiet faktisk er tjent med å synliggjøre sine nederlag. Det er bedre å fremme noen asylinnstramninger og avgiftskutt og få dem nedstemt i Stortinget, enn å ikke fremme dem i det hele tatt.

Krangel på «forværelset»

Med en flertallsregjering er dette ikke lenger mulig. Derfor må «Det Egentlige Frp», ledet av Sylvi Listhaug, aktiviseres utenfor regjeringen. Denne delen av partiet må minne sine velgere om hva de egentlig vil. Da må de også plassere skylden et sted, nemlig hos dem som står i veien for dette, nemlig regjeringsspartnerne KrF og Venstre.

En slik kringel på «Regjeringens forværelse» undergraver den roen og stabiliteten som Solberg etterstreber. Men for Frp peker pilene nedover allerede før en regjeringsutvidelse. Frp trenger kringelen for å gjøre et godt kommunevalg.

Kort sagt

Misvisende om Krystallnatten

Ervin Kohn beskriver i Aftenposten Krystallnatten som «Den natten man i Tyskland og Østerrike gikk løs på sine jødiske naboer. (...) Aksjonene ble planlagt av Det tyske nazipartiet NSDAP og gjennomført av de militære avdelingene SA og SS.»

Under bildet står det: «Det er nå 80 år siden natten da folk i Tyskland og Østerrike gikk løs på sine jødiske naboer. Ydmyket dem, banket dem opp og drepte hundrevis, skriver Ervin Kohn.»

I Dagsnytt Atten hevdet Kohn at «folket var modent for å ta imot alt det hatet gjennom mange år. (...) Man hadde forberedt hele det tyske samfunn, slik at de ikke reagerte da de tyske nazistiske myndighetene satte i gang terroren.»

Dette er en skjev fremstilling av Krystallnattens forløp. Å hevde at «man» og «folk i Tyskland» ydmyket, banket opp og drepte «sine jødiske naboer», er i beste fall svært upresist. Historisk korrekt er derimot Kohns andre påstand, at aksjonene ble planlagt av NSDAP og utført av SA og SS. De ble i all hovedsak utført av SA- og SS-menn, flere steder ledsaget av medlemmer av Hitlerjugend. Med andre ord: Aksjonene ble utført av personer som aktivt sluttet opp om regimet. De fleste av disse var trolig fanatiske nazister, en del av dem alt grundig indoktrinert i antisemittisme.

Den fysiske terroren som nå rammet jødene, skjedde etter ordre fra propagandaminister Goebbels (med samtykke fra Hitler). Nazistene som deltok, hadde sivile klær for at det hele skulle fremstå som en spontan folkeaksjon. Men i virkeligheten var det altså et totalitært regime som trakk i trådene og regimelojale aktivister som handlet. Den massive vandalismen og volden ble ikke utført av alminnelige borgere.

Vanlige tyskere reagerte ulikt på hendelsene. Noen ga til kjenne begeistring. Andre skjulte jøder for nazistene. Flertallet, derimot, forholdt seg passivt, men uttrykte tydelig misnøye og til dels avsky. Den tyske befolkningen var derfor ikke «moden» for slikt hat eller «forberedt» på slik terror.

Carl Müller Frøland, idéhistoriker og forfatter av boken «Nazismens idéunivers»

Utøya og KNM Helge Ingstad

«Sjøfartsnasjonen» Norge har nå to «ikoniske» bilder på skjebnesvanger udyktighet: Beredskapstroppens gum-mibåt 22. juli og synkende KNM Helge Ingstad.

Titalls Utøya-liv ville vært spart hvis politiet hadde tenkt mindre HMS og mer plikt. Etter et uforståelig havari virker Forsvarets prioriteringer like skjeve. Selvfølgelig skal det militære verne individers rettssikkerhet, men først pliktene overfor fellesskapet.

Etter 22. juli definerte statsminister Jens Stoltenberg «forpliktelse» på norsk, som ikke å ta ansvar: bli sittende. Ingen måtte gå, tross manglende sikring av Utøya og politiets tabber. Å tviholde på et narrativ om høyreekstremisme er blitt et vern mot selvpoppgjør.

Fregattens kollisjon er usannsynlig uten grove feil fra dem på broen. Ingen er suspendert. Senere bommet de ansvarlige på adekvat sikring. Hvis en kollisjon i fredstid uten personskader defineres som en krise for alle om bord med katastrofehjelp osv., hva med krig? I kamp skal forsvaret områ seg momentant; her kan avklaring ta lang tid. Vanligvis læres at en skipskaptein har et totalansvar: så langt ikke i det norske sjøforsvaret.

Molbohistorier om Forsvaret i milliardklassen er for mange. Da nye, superdyre jagerfly ankom, måtte de klare seg uten hangar. I en farlig verden bør Forsvaret rustes opp. Men nye milliarder til et så dysfunksjonelt system?

Sjefen for Sjøforsvaret sa at «dette er de beste vi har». Forsvarsministeren avfeier enhver kritikk. De forstår ikke at det bisarre havariet og egen opptreden belaster forsvars- og betalingsviljen.

Ole Gjems-Onstad, professor ved Institutt for rettsvitenskap og styring, Handelshøyskolen BI